

סיוע והדחייתו:

באדיבות אלית בריל

בגישה ההתנהגותית לא בוחרים בדרך של ניסוי וטעייה, אלא מאמינים שניתן ללמד כל תוכן מתאים כאשר הלמידה נעשית בצורה מובנית והדרגתית.

בנוסף, אחד העקרונות החשובים של הגישה ההתנהגותית הוא למידה מתוך הצלחה.

על כן, אחד הכלים החשובים שאנו משתמשים בו ויש לדעת כיצד ואיך להשתמש בו, הוא הסיוע.

מהו סיוע בעצם?

הגדרה רשמית: סיוע הוא גירוי משלים שניתן לתגובה על מנת שהתגובה תתרחש לנוכח או במתן גירוי מסוים.

הגדרה שאינה רשמית: סיוע הוא ה'דבק' שמחבר בין ההוראה / חומר הלימוד לתגובה הרצויה. כאשר אני מסייעת לתגובה הנכונה להתרחש, היא תחוזק ולכן תתגבר בעתיד!

מזכור שהמטרה היא שבאופן הדרגתי לא נצטרך את הסיוע וההוראה / חומר הלימוד עצמו יביא לתגובה הרצויה.

סיוע הוא לא שם כדי להישאר! תמיד נחשוב כיצד להעלים אותו (להדהות אותו) על מנת להביא לעצמאות וללמידה.

כיצד נלמד ילד את ההוראה הקבוצתית "שב"? מסתבר שיש כמה דרכים לעשות זאת:

סוגי סיוע	דוגמה	דגשים
הוראה מילולית	כאשר ניתנת ההוראה "כל התלמידים לשבת במקום", הצוות אומר לתלמיד "שב" .	יתרון – מהיר חסרון – לא כל התלמידים מבינים שפה. בנוסף, לעתים זהו סיוע שקשה אח"כ 'להיפטר' ממנו (להדהות אותו) והתלמיד מתרגל שתמיד לאחר ההוראה יבוא סיוע.
הצבעה	כאשר ניתנת ההוראה "כל התלמידים לשבת במקום", הצוות מצביע על הכסא . כנ"ל לגבי להסתכל על, להקיש על.	יתרון – מהיר, קל להדהייה חסרון – לא כל התלמידים יודעים לעקוב אחר הצבעה.
ג'סטות (מחוות)	כאשר ניתנת ההוראה "שב" הצוות עושה ג'סטה של 'לשבת'	יתרון – מהיר, קל להדהייה חסרון – לא כל התלמידים יודעים לעקוב אחר ג'סטה.
הדגמה	כאשר ניתנת ההוראה "כל התלמידים לשבת במקום", הצוות מתיישב על כסא ליד (או על אותו כסא). **ניתן להצביע על תלמיד אחר שעושה את אותה פעולה, שילוב של הצבעה והדגמה.	יתרון – לא פולשני, נפוץ בסביבה הטבעית, מקדם חיקוי ולמידה תצפיתית כאמצעי ללמידה. חסרון – לא כל התלמידים יודעים לחקות, לא תמיד מתאפשר.
**סיוע פיזי	כאשר ניתנת ההוראה "כל התלמידים לשבת במקום", הצוות מושיב את התלמיד בדרגות שונות של הושבה – מליווי כל התנועה ועד נגיעה קלה בגופו.	יתרון – יעיל, במיוחד לתכניות מוטוריות. לא דורש הבנה חסרון – קשה להדהות. לעתים יש התנגדות לסיועים פיזיים מצד התלמידים. חסרון נוסף – קיים בשימוש יתר על ידי הצוות. חשוב להבין שבתכניות לימודיות אין לסיוע פיזי שום משמעות לתלמיד!!
סיוע מיקום	כאשר ניתנת ההוראה "כל התלמידים לשבת במקום", הצוות מקרב את הכסא	יתרון – קל ופשוט. משיג קשב. קל להדהות. חסרון – לא תמיד יש מה להזיז.
סיוע לגירוי – הבלטת הגירוי	הכסא עצמו גדול יותר / בצבע אחר.	בד"כ משולב עם סיוע נוסף (הצבעה על הכסא הרלוונטי, סיוע מיקום)

דגשים לשימוש נכון בסיוע

1. חשבו תמיד כיצד לעשות הכי פחות כדי ללמד הכי הרבה!

לא להשתמש אוטומטית בסיוע פיזי. סיוע אינו מתבצע ללא חשיבה מוקדמת. חישבו איזה סיוע ניתן עד כה והאם ניתן להשתמש בסיוע שונה ופולשני פחות.

2. **לזכור** – המטרה היא **עצמאות**. בחשיבה, בלמידה ובהתנהלות.

עלינו להימנע מתלות בסיוע שנגרמת משימוש קבוע בסיוע (תלמיד שלא אוכל / קם / יושב מבלי שאומרים לו / מצביעים לו). גם מעברים בכיתה של רגע הינם הזדמנות ללמידה ולכן השימוש האוטומטי בסיוע פיזי (לתת יד, לגעת בגב התלמיד וכד').

3. **חשוב להתאים את הסיוע לפעילות!** סיוע פיזי לפעילות

מוטורית, הבלטת הגירוי יעזור בלמידה. סיוע מילולי פחות מתאים לפעילות שרשרת ומתאים לזימון תשובות מילוליות וכד'.

4. ותמיד לחשוב – האם התלמיד נזקק בכלל לסיוע? אם נחכה

עוד רגע או שניים לא תגיע הלמידה המיוחלת?

לא לשכוח לבדוק מדי פעם...